

Noi modalități de evidență bibliotecară

Elena CRISTIAN,
șef serviciu *Imprumut de Publicații*

Motto:
Cifrele nu numai că guvernează lumea, ele arată cum este lumea guvernată.
(Goethe)

"Statistică, menționează Mircea Regneală, înseamnă ansamblul de date numerice structurate privind o categorie de fapte. Statisticile pot fi cotidiene, hebdomadare, mensuale, trimestriale, anuale etc., și pot cuprinde achizițiile, împrumutul, lectura, frecventarea bibliotecii etc." (Vezi: Mircea Regneală, Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării, Vol. 2).

Datele statistice colectate sînt elemente importante în constituirea unei imagini despre activitatea bibliotecii în timp. Ele servesc totodată și drept informații utile pentru managementul intern. Procesul de informatizare a Bibliotecii Universitare bălțene a început în anul 1989 și continuă să se dezvolte prin implementarea noilor tehnologii informaționale moderne. Colaboratorii Centrului de Informatizare și Automatizare al Bibliotecii, împreună cu bibliotecarii din alte subdiviziuni, au elaborat un șir de programe aplicative privind eficientizarea proceselor de prelucrare a documentelor de bibliotecă, deservirea clienților, statistica de bibliotecă.

În cele ce urmează ne vom referi la Programul *Evidența statistică în sistem automatizat*. La elaborarea programului, s-a ținut cont de următoarele documente: Legea cu privire la statistica oficială nr. 412 - XV din 09.12.2004, care reglementează organizarea și funcționarea sistemului unic al statisticii oficiale; Standardul inter-

național, (ISO 2789): Statistici Internaționale de bibliotecă din 1991, care furnizează comunității bibliotecare reguli de evidență a statisticilor în vederea colectării lor la nivel internațional.

În anii 2002 - 2003 au fost căutate noi modalități de evidență statistică în sistem automatizat, fiind elaborat programul aplicativ *Statistica*, în prima versiune doar pentru 7 indicatori, iar în versiunea a doua - pentru 45 (fostul Registrul de evidență a activității în variantă tipărită). În forma sa electronică, un asemenea instrument ne ajută să cunoaștem în permanență numărul de cititori deserviți, situația tranzacțiilor de împrumut și a accesărilor Internet, bazelor de date.

Programul *Statistica* reflectă multiaspectual activitatea Bibliotecii, dă răspunsuri imediate la diferite solicitări referitoare la utilizarea indicatorilor principali, posibilitatea vizualizării pe ecran a tuturor datelor necesare, facilitează evidența împrumuturilor pe domenii, pe tipuri de documente, pe categorii, pe limbi. Programul dat oferă și alte avantaje: realizarea în profunzime a studiilor comparative, întregește relațiile dintre servicii / oficii, ajută la programarea indicilor cantitativi, oferă informații relevante pentru aprecierea activității subdiviziunilor bibliotecii.

Programul *Statistica* este creat în programul EXCEL, divizat în 4 capitole: *Cititori înscriși; Beneficiari reali; Frecvențe; Documente împru-*

mutate / accesate. Capitolul Documente împrumutate / accesate, se împarte la rîndul său în 4 clase cu următoarele subdiviziuni:

1. Tip document (științifică, didactică, beletristică)
2. Categoria documentelor (seriale, aplicații, muzică tipărită, casete, disc, CD, AV, Internet, Opac, Jurist, EBSCO, Baza de date *Cuprins / Sumar scanat*)
3. Împrumuturi pe limbi (română, rusă, ucraineană, engleză, franceză, germană etc.)
4. Pe domenii de activitate (0, 004, 1, 159.9, 2, 3, 33, 34, 37, 5, 6, 65, 7, 80, 82, 9)

Evidența statistică în sistem automatizat este efectuată de bibliotecarii din Serviciile: *Comunicarea Colecțiilor, Informare / Documentare bibliografică, Referințe bibliografice, Împrumut de publicații, Săli de lectură, Documente muzicale, Literatură în limbi străine, Mediateca, CD al ONU, Centrul de Manifestări Culturale.* În baza

Raportului Statistic General a fost elaborat *Raportul Statistic* pentru fiecare serviciu / oficiu. Programul a fost creat în Microsoft Excel pe Visual Basic care include aceleași câmpuri din *Raportul Statistic General*. Aplicația în Visual Basic conține 3 sau 4 ferestre (specifice pentru serviciul / oficiul dat) care indică date referitoare la: *forma de studii (secția frecvență la zi sau cu frecvență redusă); vezi tabela; corectarea greșelilor (clar form); ieșirea (close); (a se vedea tabelul 1).*

După completarea aplicației în Visual Basic cu datele despre deservirea clienților, este activată fereastra solicitată, datele statistice transferîndu-se automat în *tabelul statistic*. La finele tabelului, datele sînt generalizate în câmpurile: *la sfîrșitul lunii, la începutul anului, cu datele introduse zilnic.*

Modelul dat de *Evidență statistică în sistem automatizat* ne permite să obținem datele statistice *la zi, la o lună, pe o perioadă solicitată*

Tabelul 1. Partea1. *Raport statistic general al Bibliotecii*

Luna	Căror interes		Beneficiari		Frecvențe		Împrumut		Tip document						Cart		
	Plan	Real	Plan	Real	Plan	Real	Plan	Real	Științifică	Didactică	Beletristică	Seriale	Aplicații	Muzică tipărită		Casete	Disc
De la început	11284	11284	18322	18322													
Ianuarie	11	0	3594	4329	36375	43470	81509	97869	50364	37199	6713	22369	379	147	189	9	
Februarie	15	0	3493	3328	32845	32337	170420	174189	70706	49026	11728	22820	752	152	161	15	
II luni	11310	11284	26399	26477	96789	99502	201990	232189	120570	96206	17941	50196	1147	339	249	24	
Martie	15	0	3455	1763	32826	44653	147520	112833	69575	41426	5222	21027	1221	260	324	10	
III luni	11325	11284	27821	28240	144975	143167	349470	344801	181146	127633	27193	71223	2368	699	463	34	
Aprilie	15	0	1449	0	49580	3	115300	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
IV luni	11340	11284	29281	28240	194466	143160	464770	344801	181146	127633	27193	71223	2368	699	463	34	
Mai	15	0	1564	0	52445	3	128360	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
V luni	11365	11284	30826	28240	249910	143163	694360	344801	181146	127633	27193	71223	2368	699	463	34	
Iunie	18	0	585	0	49275	3	104050	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
VI luni	11368	11284	31770	28240	299686	143166	698400	344801	181146	127633	27193	71223	2368	699	463	34	
Iulie	0	0	308	0	7492	3	13432	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
VII luni	11368	11284	31970	28240	304086	143169	713820	344801	181146	127633	27193	71223	2368	699	463	34	
August	0	0	0	0	1693	3	7580	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
VIII luni	11368	11284	31970	28240	309686	143172	716320	344801	181146	127633	27193	71223	2368	699	463	34	
Septembrie	403	0	4696	0	73995	3	173520	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
IX luni	11766	11284	36666	28240	379680	143175	889840	344801	181146	127633	27193	71223	2368	699	463	34	
Octombrie	279	0	3704	0	62100	3	152020	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
X luni	12036	11284	40490	28240	461780	143178	1041860	344801	181146	127633	27193	71223	2368	699	463	34	
November	180	0	2025	0	75620	3	152720	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
XI luni	12046	11284	42476	28240	637400	143181	1194680	344801	181146	127633	27193	71223	2368	699	463	34	
Decembrie	5	0	1493	0	62800	3	113320	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Total	12060	11284	43966	28240	600000	143184	1306600	344801	181146	127633	27193	71223	2368	699	463	34	

Tabelul 1. Partea 2. Raport statistic general al Bibliotecii

Categoriea documentelor	În limbă																			
	Ro	Ru	Str	Uk	0	004	1	109,3	2	3	33									
Ceaslo	186	9	222	328	3830	10000	656	35	0	57983	31377	9595	1977	6281	1608	3961	5479	109	5729	6205
Disc	249	24	466	408	7618	22306	1462	104	1314	129596	67590	29986	4380	15516	3846	6669	11893	230	12242	1302
CD	797	34	797	676	10149	30653	2000	130	3088	191454	99219	47921	6248	23272	5685	8788	17744	362	19127	1990
AV	797	34	797	676	10149	30653	2000	130	3088	191454	99219	47921	6248	23272	5685	8788	17744	362	19127	1990
Internet	10149	30653	2000	130	3088	191454	99219	47921	6248	23272	5685	8788	17744	362	19127	1990				
Opac	30653	2000	130	3088	191454	99219	47921	6248	23272	5685	8788	17744	362	19127	1990					
Arhiv	2000	130	3088	191454	99219	47921	6248	23272	5685	8788	17744	362	19127	1990						
EBSCO	130	3088	191454	99219	47921	6248	23272	5685	8788	17744	362	19127	1990							
BCSS	3088	191454	99219	47921	6248	23272	5685	8788	17744	362	19127	1990								

de timp, reprezentând categoriile de date solicitate.

Exemplele date demonstrează că aceste rapoarte statistice au indici similari (beneficiari înscriși, frecvențe, tipuri de documente și categoria de documente), dar și indicatori care le individualizează. Specifice pentru sala de lectură nr. 2 Științe Filologice sînt împrumuturile pe domenii de științe: 0, 1, 2, 39, 7, 80, 82, 9 în limbile română, rusă, ucraineană, iar pentru sala de lectură nr 8 Sala pentru cadrele didactice, domeniile 0, 1, 2, 3, 5, 6, 7, 80, 82, 9; în limbile: engleză, franceză, germană.

Datele statistice din toate subdiviziunile se cumulează în *Raportul Statistic al Bibliotecii* (vezi tabelul 1, partea 1,2). Datele înregistrate ne ajută să evidențiem dinamica și perspectivele activității Bibliotecii.

Un alt compartiment (din fostul Registru de evidență a activității în formă tipărită) este *Evidența Manifestărilor Culturale și Promoționale*, în care se înregistrează statistica activităților cultu-

rale organizate în Bibliotecă. Programul include următoarele cîmpuri: *Expoziții tematice, Expoziții informative, Reviste bibliografice informative, Reviste bibliografice tematice, Acces liber la raft, Lansări de carte, Excursii, Salon Literar, Salon Muzical, Pridvorul casei, Clubul ONU*. Fiecare cîmp / tabel are următoarele rubrici: *Nr. de rînd, Data, luna, anul; Activitatea, tema; Beneficiari; Nr. documentelor expuse / împrumutate; Responsabil*. Tabelele pot fi schimbate, modelate conform specificului de activitate al subdiviziunii. De exemplu, serviciul Împrumut de publicații structurează evidența statistică în 6 cîmpuri (*expoziții tematice, expoziții informative, reviste bibliografice informative, acces liber la raft, excursii, convorbiri*), iar Centrul de Manifestări Culturale - în 10 cîmpuri (*expoziții tematice, expoziții informative, reviste bibliografice informative, reviste bibliografice tematice, acces liber la raft, lansări de carte, Salonul Literar, Salonul Muzical, Pridvorul Casei, CD al ONU*).

Concluzii:

Sistemele statistice și de indicatori sînt instrumente manageriale eficiente în activitatea Bibliotecii.

Rezultatele acestei activități, care însumează analize, comparații, consultări între comunitățile profesionale, sînt utile pentru bibliotecari și pot fi preluate și adaptate condițiilor locale.

Bibliografie consultată:

1. Legea cu privire la statistica oficială: nr. 412 - XV din 09 decembrie 2004. In: Monitorul oficial al Republicii Moldova, 2004, nr 1 - 18, p.1 - 6.
2. Informare și documentare. Statistică Internațională de Bibliotecă. IDT ISO 2789: 1991. In: Standarde naționale in vigoare referitoare la biblioteconomie, informare, documentare. Ch., 1996, p. 9 - 21.
3. Afatin, Igor. Dinamica informatizării bibliotecii științifice a universității de stat „Alec Russo”. In: Confluente și integrare calitativă a cărții, activității bibliotecare și a infrastructurii informaționale in procesul didactic - științific universitar: Materialele conferinței consacrate aniversării a 60-a a Bibliotecii Științifice, Bălți, 4 noiembrie 2005. Bălți, 2004, p. 82 - 88.
4. Harconiță, Elena. Optimizarea structurii organizaționale și modernizarea infrastructurii bibliotecii universitare bălțene. In: Managementul resurselor electronice in bibliotecile din Moldova: A III-a conferință internațională Republica Moldova, Chișinău, 23 - 24 septembrie 2004. Ch., 2006, p. 26 - 30.
5. Regneală, Mircea. Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării. București, 2001, vol. 2, p. 264.

